

Stockholm den 3 september 2021

Till Nordiska rådet
Att: Michael Matz

KLYS synpunkter med anledning av remiss från Nordiska rådet om en Nordisk kulturkanon

Presentation

KLYS utgör en samlad röst för Sveriges yrkesverksamma kulturskapare och företräder genom våra 14 medlemsorganisationer ca 30.000 enskilda kreatörer och konstnärer inom alla konstområden; musik, bild/form, scenkonst, film, litteratur och journalistik. Vi har sedan många år tillbaka ett nära samarbete med våra systerorganisationer i de nordiska länderna och uppträder ibland gemensamt i det Nordiska konstnärsrådet.

Inledning

KLYS och våra medlemsorganisationer har fått det aktuella förslaget på remiss från Nordiska rådet. Förslaget har lagts fram av partigruppen Nordisk frihet (där bl a sverigedemokraterna, sannfinländarna och danskt folkeparti ingår) i Nordiska rådets kunskaps- och kulturutskott och innebär ett införande av en nordisk kultur- och undervisningskanon.

KLYS 14 medlemsorganisationer är samstämmiga i denna fråga och väljer därför att lämna in ett gemensamt yttrande över remissen.

Sammanfattning

KLYS är principiellt motståndare till s k kulturkanon och vill bestämt avråda från genomförande av en nordisk sådan. Vi menar att det nordiska kultursamarbetet och värnande av konst och kultur i de nordiska länderna bättre främjas genom satsningar på andra typer av utbyten och samarbeten på nordisk nivå, inte minst genom att utveckla och främja redan existerande nordiska nätverk, samarbeten och aktiviteter på kulturområdet, där såväl samtida konst, som kulturarvet lyfts fram. Detta görs enligt KLYS bäst genom att återställa och utöka den nordiska kulturbudgeten, som ministerrådet drastiskt sänkte häromåret. KLYS och våra systerorganisationer i det nordiska konstnärsrådet har vid flera tillfällen på ett kraftfullt sätt protesterat mot denna neddragning. Se bilaga till detta remissvar.

En nordisk kulturkanon

KLYS är generellt kritisk till användandet av s k kanon på kulturområdet och har återkommande motsatt sig sådana initiativ när de diskuterats på nationell nivå. Kulturpolitikens fokus bör, även på nordisk nivå, snarare vara att uppmärksamma och främja nu yrkesverksamma kulturskapare, vars verk och prestationer kommer att utgöra vårt framtida kulturarv. Detta är särskilt viktigt i en tid då pandemin har slagit undan möjligheterna att försörja sig för en stor andel kulturskapare i de nordiska länderna.

En kanon har dessutom en begränsande effekt och motverkar bredd, mångfald och variation i kulturutbudet. KLYS arbetar sedan länge för en rik och mångfacetterad konst och kultur i samhället bestående av vitt skilda perspektiv och röster. De nordiska ländernas ansvar när det gäller kulturell mångfald regleras bl a i Unescos konvention till skydd för kulturell mångfald från 2005, som är ett juridiskt bindande dokument, till vilket alla nordiska länder har anslutit sig till. Det aktuella förslaget ter sig därvid omodernt och bakåtsträvande i ett Norden som präglas av globalisering och pluralism.

Förslaget till en nordisk kulturkanon väcker dessutom många frågor. Vilka kulturskapare och vilka verk anses vara nordiska nog att ingå i en kanon? Vem/vilka ska bedöma detta? Syftar förslaget till att kulturskaparna själva ska ha nordiskt ursprung eller att verket ska ha producerats i Norden?

Konsten och kulturen ska vara fri och självständig, och den är gränsöverskridande till sin natur. KLYS förespråkar därför en armlängds avstånd mellan politiken och kulturen, och ser stor risk med att förverkligandet av ett sådant här förslag skulle innebära en politisk styrning av den konst och kultur som lyfts fram på nordisk nivå.

KLYS anser att en kanon är ett mycket förenklat sätt att försöka ringa in kultur. När det gäller kulturarvet i Norden ser vi hellre politiska förslag som syftar till att förstå kulturarvet och vår kulturhistoria ur dess många komplexa vinklar, samt metoder för att tillgängliggöra kulturarvet för fler.

Till sist anser vi att det är skolans uppgift att hålla det kulturella arvet levande hos de unga. Eftersom skolan ska fungera kunskapsutjämnande bör läroplanen även fortsättningsvis sätta ramarna för vilken litteratur, film, konst, musik etc som ska finnas med i undervisningen. På så vis blir undervisningen relevant för sin plats och sin tid, och möter eleverna där de är.

För KLYS

Karin Inde
Ordförande KLYS

KLYS – EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Sveriges Författarförbund, Dramatikerförbundet, Svenska Journalistförbundet, Läromedelsförfattarna, Konstnärernas Riksorganisation, Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund, Föreningen Svenska Tonsättare, SKAP, Federationen Svenska Musiker, Teaterförbundet för scen och film, Sveriges Scenkonstregissörer, Oberoende Filmares Förbund, Unionen- fackklubben vid SR, SVT och UR